
Решение

2025 елның 29 декабре

Чистай шәһәре

Карар

№ 6/6

Автомобиль транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контроль турында нигезләмәне раслау хакында

"Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы, "Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлегенә турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында" 2007 елның 8 ноябрендәге 257-ФЗ номерлы, "Автомобиль транспорты һәм шәһәр жир өсте электр транспорты Уставы" 2007 елның 8 ноябрендәге 259-ФЗ номерлы, "Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелек) һәм муниципаль контроль турында" 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы федераль законнары нигезендә, Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. Автомобиль транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контроль турында кушымта итеп бирелгән нигезләмәне расларга.
2. Түбәндәгеләрне гамәлдән чыккан дип танырга:
  - Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы Советының «Автомобиль транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контроль турында нигезләмәне раслау хакында» 20.10.2021 ел, № 10/5 карары;
  - Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы Советының "Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы Советының "Автомобиль транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контроль турында нигезләмәне раслау хакында" 20.10.2021 ел, № 10/7 карарына үзгәрешләр кертү хакында" 09.02.2022 ел, № 13/4 карары.
3. Әлеге карарны билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарырга.
4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы Башкарма комитетына йөкләргә.

Чистай муниципаль районы
башлыгы

Д.А. Иванов

Автомобиль транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контроль турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Өлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы чикләрендәге торак пунктлар чикләреннән читтә һәм Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы составына керүче авыл жирлекләре торак пунктлары чикләрендә автомобиль транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контрольне (алга таба – автомобиль транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контроль) оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибен билгели.

1.2. Муниципаль контроль предметы булып тора:

1) юридик затларның, индивидуаль эшкуарларның һәм гражданнарның (алга таба - контрольдә тотыла торган затлар) Россия Федерациясе законнарында һәм норматив хокукий актларында, Татарстан Республикасы законнарында һәм норматив хокукий актларында, муниципаль хокукий актларда билгеләнгән мәжбүри таләпләрне (алга таба - мәжбүри таләпләр) үтәве:

1.1) жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата билгеләнгән автомобиль юллары һәм юл эшчәнлегә өлкәсендә:

гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының бүленгән полосаларында һәм (яисә) юл бие полосаларында урнаштырылган юл сервисы объектларын эксплуатацияләүгә;

автомобиль юлларының сакланышын тәмин итү өлешендә гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын һәм аларда ясалма юл корылмаларын капитал ремонтлау, ремонтлау һәм карап тоту эшләрен гамәлгә ашыруга;

гомуми файдаланудагы жирле әһәмиятле түләүле автомобиль юллары, гомуми файдаланудагы жирле әһәмиятле автомобиль юлларының түләүле участкалары буйлап транспорт чаралары йөрүне гамәлгә ашыруга транспорт чарасы йөргән өчен түләү кертү тәртибен үтәү өлешендә;

1.2) автомобиль транспортында, шәһәр жир өсте электр транспортында һәм даими рәвештә пассажирлар йөртүне һәм багаж ташуны оештыру өлкәсендә федераль дөүләт контроле (күзәтчелек) предметына карамаган даими рәвештә пассажирлар йөртү һәм багаж ташуның муниципаль маршрутлары буенча пассажирлар йөртүне һәм багаж ташуга.

2) контроль (күзәтчелек) чаралар нәтижеләре буенча кабул ителә торган карарларның үтәлеше.

1.3. Муниципаль контроль объектлары (алга таба - контроль объекты) булып тора:

контрольдә тотылучы затларның автомобиль транспортында һәм юл хужалыгында эшчәнлегә, гамәлләре (гамәл кылмаулары), алар кысаларында мәжбүри таләпләр үтәлгә тиеш, шул исәптән эшчәнлекне гамәлгә ашыручы

контрольлек итүче затларга карата куела торган таләпләр (гамәл кылмау) үтәлергә тиеш;

контрольдә тотылучы затларның, шул исәптән мәжбүри таләпләр куела торган эш һәм хезмәт күрсәтүләрнең эшчәнлек нәтижәләре;

контрольдә затлар ия булган һәм (яисә) файдалана торган һәм мәжбүри таләпләр куелган биналар, төзелешләр, корылмалар, территорияләр, шул исәптән жир кишәрлекләрен дә кертә, предметлар һәм башка объектлар.

1.4. Автомобиль транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контроль Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының Башкарма комитеты (алга таба – контроль органы) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

1.5. Контроль объектларын исәпкә алу түбәндәгеләрне булдыру шарт:

контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестры;

судка кадәр шикәят бирүнең мәгълүмат системасы (дәүләт мәгълүмат системасының ярдәмче системасы) (алга таба-судка кадәр шикәят бирүнең ярдәмче системасы);

дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларын ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек юлы белән гамәлгә ашыру.

«Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 елгы 248-ФЗ номерлы Федераль законның (алга таба - 248-ФЗ номерлы Федераль закон) 16 статьясындагы 2 өлеше һәм 17 статьясындагы 5 өлеше нигезендә контроль органы контроль (күзәтчелек) органнарының мәгълүмат системаларыннан файдаланып контроль объектларын исәпкә ала

1.6. Автомобиль транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар контроль органының хокукий акты белән билгеләнә. Контроль органның күрсәтелгән вазыйфаи затларының вазыйфаи бурычларына аларның вазыйфаи инструкциясе нигезендә автомобиль транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контроль буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру керә. Автомобиль транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар автомобиль транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда "Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында" 31.07.2020 N 248-ФЗ Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә хокукларга, бурычларга ия һәм җаваплы булалар.

1.7. Контроль чарасын үткөрү турында карар кабул итүгә вәкаләтле контроль орган вазифаи затлары контроль орган житәкчесе, ә аның булмавы очрагында – аның вазифаларын башкаручы зат (алга таба – вәкаләтле вазифаи затлар) булып тора.

1.8. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда инспектор 248-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә хокукларга, бурычларга ия һәм җаваплылык тоталар.

1.9. Автомобиль транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга бәйле мөнәсәбәтләргә карата 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.10. Муниципаль контрольне башкару бушлай нигездә гамәлгә ашырыла.

1.11. Контрольдә тотылучы затларга вазыйфаи затлар һәм башка вәкаләтле затлар тарафыннан башкарыла торган гамәлләр һәм кабул ителә торган карарлар турында мәгълүмат житкерү күрсәтелгән гамәлләр һәм карарлар турында мәгълүматларны контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында урнаштыру, шулай ук аларны контрольдә тотылучы затларга дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләрне башкару өчен электрон рәвештә кулланыла торган мәгълүмати системаларның мәгълүмати-технологик хезмәттәшлеген тәэмин итә торган инфраструктура аша, шул исәптән «Бердәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр (функцияләр) порталы» федераль

дәүләт мәғлүмат системасы (алга таба - дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) һәм (яисә) региональ дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр порталы аша житкерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

1.12. Эшкурлык эшчәнлеген гамәлгә ашырмаган, контрольдә тотылучы зат булган граждандан, вазыйфаи һәм башка вәкаләтле затлар тарафыннан башкарылган гамәлләр һәм кабул ителгән карарлар турында кәгазь чыганакта документлар жиберү юлы белән хәбәр ителә, әгәр ул контроль орган адресына кәгазь чыганакта документлар алу кирәклегенә турында хәбәрнамә юллаган очракта яисә контроль органның контрольдә тотылучы затның электрон почта адресы турында белешмәләре булмаса һәм аңа документларны дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы аша электрон рәвештә жиберү мөмкинлегенә булмаса (әгәр затның бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәү язмасы булмаса яки ул бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәлү процедурасын тәмамламаган булса). Әлеге граждандан контроль органга кәгазь чыганакта документлар жиберү хокукына ия.

1.13. Контрольдә тотылучы зат тиешенчә мәғлүматлы дип түбәндәге очракларда санала:

1) белешмәләр контрольдә тотылучы затка әлеге Нигезләмәнең 1.11 пункты нигезендә тапшырылган, шул исәптән аңа электрон почта аша контрольдә тотылучы зат тарафыннан контроль органына тапшырылган һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда мәғлүмат ресурсларына, мәғлүмат системаларына кертелгән адрес буенча жиберелгән, моңа әлеге Нигезләмәнең 1.12 пунктында билгеләнгән очраклар керми. Контрольдә тотылучы затка мәғлүмат бирү максатларында контроль органы тарафыннан юридик затны, шәхси эшмәкәрне дәүләт теркәвенә алганда бирелгән белешмәләр электрон почта адресы кулланылырга мөмкин;

2) белешмәләр көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзаланган электрон документ рәвешендә, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы аша яки дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталы аша, бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәү процедурасын төгәлләгән контрольлек итүче затлар адресына, мондый мәғлүматларны китерү фактын раслап, электрон документ рәвешендә жиберелде.

2. Саклана торган закон белән зыян (зарар) китерү куркынычлыгы белән идарә итү

2.1. Муниципаль контроль профилактик чараларны һәм контроль (күзәтчелек) чараларын сайлап алуны билгели торган зыян китерү куркынычы белән идарә итү, аларны карап тоту (шул исәптән тикшерелә торган мәжбүри таләпләр күләме), интенсивлык һәм нәтижеләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

2.2. Планнан тыш контроль (күзәтчелек) чарасын үткәрү һәм аның төрөн сайлау турында карар кабул иткәндә зыян китерү куркынычын бәяләү максатларында контроль орган мәжбүри таләпләргә бозу куркынычы индикаторларын куллана.

2.3. Муниципаль контроль буенча мәжбүри таләпләргә бозу куркынычы индикаторлары исемлегенә әлеге Нигезләмәгә 5 нче кушымтада беркетелгән.

2.4. Муниципаль контроль кысаларында планлы контроль (күзәтчелек) чаралары үткәрелми, контроль объектларын хәвеф-хәтәр категорияләргә кертү гамәлгә ашырылмый, хәвеф-хәтәр критерийлары билгеләнми. Контроль объектлары түбән куркыныч категориясенә кертелгән дип санала.

3. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда үткәрелә торган профилактик чаралар төрләре

3.1. Закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү куркынычларын профилактикалау ел саен контроль орган тарафыннан раслана торган закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү куркынычларын профилактикалау программасы (алга таба – зыян китерү куркынычларын профилактикалау программасы) нигезендә профилактик чаралар үткәрү юлы белән гамәлгә ашырыла.

Зыян китерү куркынычларын профилактикалауның расланган программасы контроль органның рәсми сайтында (<https://chistopol.tatarstan.ru/>) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә (алга таба - контроль органның рәсми сайты) урнаштырыла.

Контроль орган шулай ук зыян китерү куркынычын профилактикалау программасында каралмаган профилактик чаралар да үткәрә.

3.2. Контроль орган профилактик чаралар уздырганда юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар һәм гражданның белән бары тик 248-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очракларда гына хезмәттәшлек итә.

Әгәр 248-ФЗ номерлы Федераль законда башкасы билгеләнмәгән булса, тикшереп торылучы затлар белән үзара хезмәттәшлек итә торган профилактик чаралар әлеге тикшереп торылучы затларның ризалыгы белән йә аларның инициативасы белән генә үткәрелә.

3.3. Профилактик чаралар үткәргәндә контроль объектларының закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү куркынычы яисә шундый зыян китерелүе ачыкланган очракта, инспектор контроль чаралар үткәрү турында карар кабул итү өчен бу хакта вәкаләтле вазыйфаи затларга кичекмәстән мәгълүмат жибәрә.

3.4. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда контроль орган түбәндәге профилактик чаралар үткәрә:

- 1) мәгълүмат житкерү;
- 2) кисәтү ясау;
- 3) консультацияләү;
- 4) профилактик визит.

3.4.1. Контроль орган 248-ФЗ номерлы Федераль законның 46 статьясында билгеләнгән тәртиптә контрольдә тотылучы затларга һәм башка кызыксынган затларга мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча мәгълүмат бирә.

3.4.2. Мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәтү (алга таба – кисәтү) Россия Икътисади үсеш министрлыгының «Контроль (күзәтчелек) органы куллана торган документларның типовой формалары турында» 31.03.2021 № 151 боерыгы (алга таба – Россия Икътисади үсеш министрлыгының 151 номерлы боерыгы) белән расланган форма буенча төзелә.

248-ФЗ номерлы Федераль законның 49 статьясы нигезендә контроль органы тарафыннан контрольдә тотылучы затка кисәтү игълан ителгән очракта, контрольдә тотылучы зат кисәтүне алган көннән алып 10 көн эчендә әлеге кисәтүгә карата каршылык белдерергә хокуклы.

Кисәтүгә карата каршылыктар кәгазьдә почта аша йә кисәтүдә күрсәтелгән контроль органның электрон почта адресына электрон документ рәвешендә йә дәүләт (муниципаль) хезмәтләренен (функцияләренен) бердәм порталыннан һәм (яисә) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләренен региональ порталыннан файдаланып, йә кисәтүдә күрсәтелгән башка ысуллар белән жибәрелә.

Кисәтүгә карата каршы килү турындагы гаризада түбәндәгеләр булырга тиеш:

а) тикшереп торылучы затның – физик затның фамилиясе, исеме һәм атасының исеме (булган очракта), яшәү урыны турында белешмәләр йә исеме, тикшереп торылучы затның – юридик затның урнашкан урыны турында белешмәләр, шулай ук җавап жибәрелергә тиешле контакт телефоны номеры (номерлары), электрон почта адресы (адреслары) (булган очракта) һәм почта адресы;

б) кисәтү һәм шундый кисәтүне жибәргән вазифаи зат турында мәгълүматлар;

в) контрольдә тотылучы зат кисәтү белән килешми торган дәлилләр (күрсәтелгән дәлилләрне раслаучы белешмәләр һәм (яисә) документлар кушымтасы белән).

Контрольдә тотылган зат тарафыннан тәкъдим ителгән мәгълүматлар һәм (яки) документлардан 19 нчы пунктның «а» һәм (яки) «б» пунктларында күрсәтелгән мәгълүматларны төгәл билгеләү мөмкин булмаган очракта, кисәтүгә карата каршы килү контроль (күзәтү) органына кергән көннән алып 3 эш көн эчендә каралмыйча, контрольдә тотылган затка сәбәпләрен аңлатып һәм тиешле мөрәҗәгать тәртибен аңлатып кире кайтарыла.

Кисәтүгә карата каршы килүләр контроль (күзәтү) органы вазифаи затлары тарафыннан мондый каршы килү контроль (күзәтү) органына кергән көннән алып 15 эш көн эчендә карап тикшерелә.

Контроль (күзәтү) органы кисәтүгә карата каршы килүне карап тикшерү нәтиҗәләре буенча түбәндәге карарларның берсе кабул ителә:

а) кисәтүне үзгәрешсез калдыру турында;

б) кисәтүне гамәлдән чыгару турында.

Кабул ителгән карар турында мәгълүмат бер эш көне эчендә, аны кабул иткән көннән башлап, кисәтүгә карата каршы килү тәкъдим иткән контрольдә тотылган затка җибәрелә.

3.4.3. Әлеге Нигезләмәнең 1.6 пунктында күрсәтелгән вазыйфаи зат контрольдә тотылучы затларга язма рәвештә («Россия Федерациясе гражданны мөрәҗәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән срокларда) яисә телдән телефон аша, видео-конференц-элемент аша яисә вазыйфаи затның шәхси кабул итүендә консультацияләр бирә, контроль (күзәтчелек) чарасын яисә гавами чараны гамәлгә ашыра. Консультацияләүгә язылу һәм язма консультацияләүне гамәлгә ашыру бердәм дәүләт (муниципаль) хезмәтләре (функцияләре) порталыннан файдаланып башкарылырга мөмкин.

Әлеге Нигезләмәнең 1.6 пунктында күрсәтелгән контроль (күзәтү) органы вазифаи затлары түбәндәге мәсьәләләр буенча, шул исәптән язмача, консультация үткәрә:

а) әлеге Нигезләмәнең 1.2 пункты нигезендә үтәлеше муниципаль контроль предметы булган мәҗбүри таләпләрне куллану;

б) контрольдә тотылучы затлар әлеге Нигезләмәнең 1.2 пункты нигезендә үтәлеше муниципаль контроль предметы булган мәҗбүри таләпләрне үтәү өчен гамәлгә ашырырга тиешле кирәкле оештыру һәм (яисә) техник чаралар;

в) муниципаль контрольне гамәлгә ашыру.

Контроль органы үткәрелгән консультацияләрне исәпкә алу журналында язмача теркәү үткәрә, аның формасы контроль органы тарафыннан раслана.

3.4.4. Профилактик визиты контроль-күзәтү органының әлеге Нигезләмәнең 1.6 пунктында күрсәтелгән вазифаи заты тарафыннан профилактик әңгәмә формасында, контрольдә тотылган затның эшчәнлек урынында яки видео-конференц-бәйләнеш яки «Инспектор» мобиль кушымтасы ярдәмендә үткәрелә.

Профилактик визит барышында контрольдә тотылучы зат 1.2 пункты нигезендә үтәлеше муниципаль контроль предметына кертелгән таләпләр исәбеннән үз эшчәнлегенә яисә аңа караган контроль объектларына куела торган мәҗбүри таләпләр турында хәбәр ителә. Әлеге Нигезләмәнең 1.6 пунктында күрсәтелгән контроль органның вазыйфаи заты. Әлеге Нигезләмәне гамәлгә ашыра, контроль объекты белән таныша һәм контрольдә тотылучы затның мәҗбүри таләпләрне үтәү дәрәжәсен бәяли.

Профилактик визит контроль (күзәтчелек) органы инициативасы буенча (мәҗбүри профилактик визит) яисә контрольдә тотыла торган зат инициативасы буенча уздырыла.

3.4.4.1. Контрольдә тотылган затның инициативасы буенча профилактик

визитлар Федераль законның 248-ФЗ номерлы 52.2 статьясына туры китереп үткөрелә.

3.4.4.2. Муниципаль контроль кысаларында мәжбүри профилактик визит Федераль законның 248-ФЗ номерлы 52.1 статьясының 1 өлешенең 4 пункты белән каралган очракта үткөрелә.

4. Муниципаль контроль кысаларында үткөрелә торган контроль чаралар тәртибе һәм формасы

4.1. Контроль чаралары. Гомуми сораулар.

4.1.1. Муниципаль контроль планнан тыш контроль чараларын үткөрүне оештыру юлы белән контроль орган тарафыннан гамәлгә ашырыла:

документлар буенча тикшерү, күчмә тикшерү, инспекция визиты, рейд каравы-контрольдә тотылучы затлар белән үзара хезмәттәшлек иткәндә;

мәжбүри таләпләрне үтәүне күзәтү, күчмә тикшерү - контрольдә тотыла торган затлар белән үзара хезмәттәшлектән тыш.

4.1.2. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда контрольдә торучы затлар белән аралашу түбәндәгечә башкарыла:

инспектор һәм аның вәкиле белән очрашулар, телефоннан һәм башка төрле сөйләшүләр (турыдан-туры хезмәттәшлек);

документлар, башка материаллар соратып алу;

контрольдә тотылучызат эшчәнлеген гамәлгә ашыру урынында инспектор булу (гомуми файдаланудагы житештерү объектларында инспектор булу очракларыннан тыш).

4.1.3. Планнан тыш контроль чаралар, контрольдә тотыла торган зат белән хезмәттәшлек иткәндә, контроль органы тарафыннан түбәндәге нигезләрдә үткөрелә:

1) контроль (күзәтү) органында закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү яки зыян (зарар) китерү куркынычы турында мәгълүмат булу, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 60 статьясы нигезләмәләрен исәпкә алып;

2) Россия Федерациясе Президенты йөкләмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең конкрет контрольдә тотыла торган затларга карата контроль (күзәтчелек) чараларын уздыру турындагы йөкләмәсе;

3) законнарның үтәлешенә күзәтчелек итү, кеше һәм гражданның хокукларын һәм ирекларен прокуратура органнарына керткән материаллар һәм мөрәҗәгатьләр буенча үтәү кысаларында контроль чара уздыру турында прокурор таләбе;

4) мәжбүри таләпләрне ачыкланган бозуны бетерү турында контроль орган карарын үтәү срогы тәмамлану - 248-ФЗ номерлы Федераль законның 95 статьясындагы 1 өлешендә билгеләнгән очракларда.

5) мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары белән расланган параметрларга контроль объектының туры килүен яисә контроль объектының мондый параметрлардан читләшүен ачыклау;

6) контрольдә тотылучы затның мәжбүри профилактик визит уздырудан читләшүе.

Планнан тыш контроль чара, контроль (күзәтү) чаралар үзара хезмәттәшлексез булмаган очракта, прокуратура органнары белән килештерелгәннән соң гына үткөрелергә мөмкин булса, әлеге чара шундый килештерүдән соң үткөрелә.

Үзара бәйләнешсез контроль чаралар контроль органның вәкаләтле вазыйфаи затларының биремнәре, шул исәптән 248-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән очракларда, контроль органның эш планындагы биремнәрне дә кертп, инспекторлар тарафыннан үткөрелә.

4.1.4. Планнан тыш контроль (контроль) чаралары, контрольдә тотылган затлар белән үзара бәйләнешсез үткөрелгәннәрдән тыш, инспектор һәм контроль

чарасын үткөрүгө жөлеп ителген затлар тарафыннан түбөндөгө контроль гамәллөрнө башкару юлы белән үткөрөлө:

- 1) карау;
- 2) алдан карау;
- 3) сораштыру;
- 4) документларны таләп итү;
- 5) язмача аңлатма алу;
- 6) инструментлар белән тикшерү;
- 7) экспертиза.

4.1.4.1. Күзөтү. Күзөтү инспектор тарафыннан контрольдә тотылган зат яки аның вәкиле катнашында башкарыла.

Күзөтү үткөргөндө, мәжбүри таләпләр бозылган очракта, инспектор, мәжбүри таләпләрнө бозуның дәлилләрән теркәү өчен фотосъемканы, аудио- һәм видеоязманы, дәлилләрнө теркәүнең башка ысулларын кулланырга хокуклы.

4.1.4.2. Тикшерү. Тикшерүне инспектор контрольдә тотылучы зат яисә аның вәкиле барында һәм (яисә) видеоязма кулланып башкара.

Тикшерү нәтижәләре буенча инспектор тикшерү беркетмәсә төзи, аңа тикшерелгән биналар (отсеклар), транспорт чаралары, продукция (товарлар) исемлегә, шулай ук тикшерелә торган контроль (күзөтчелек) чарасы өчен әһәмияткә ия объектларның төре, саны һәм башка идентификация билгеләре кертелә.

Тикшерү үзара дистанцион аралашу чараларыннан, шул исәптән видео-конференц-элементә аша, шулай ук контроль төре турындагы нигезләмәдә каралган очракларда «Инспектор» мобиль кушымтасыннан файдаланып гамәлгә ашырылырга мөмкин.

4.1.4.3. Сораштыру. Сораштыру нәтижәләре, әгәр алынган белешмәләр контроль (күзөтчелек) чарасы өчен әһәмияткә ия булса, сораштырылучы зат тарафыннан имзалана торган сораштыру беркетмәсендә, шулай ук контроль (күзөтчелек) чарасы актында теркәлә.

Сораштыру дистанцион үзара бәйләнеш чараларын кулланып, шул исәптән видео-конференц элементә аша, шулай ук «Инспектор» мобиль кушымтасын кулланып башкарылырга мөмкин.

4.1.4.4. Документларны таләп итү. Контроль чараны үткөрү барышында инспектор контрольдә тотыла торган затка документларның һәм (яисә) аларның күчермәләренә, шул исәптән фотога төшерү, аудио- һәм видеога яздыру материалларының, мәгълүмат базаларының, мәгълүматлар банкларының, шулай ук мәгълүмат йөртүчеләрнең үтәлүен бәяләүне уздыру өчен әһәмияткә ия булган һәм кирәкле таләпләрнө тапшыру (яисә) таләбен күрсәтергә (жибәрергә) хокуклы.

Контрольләнгән торган зат документларны тапшыру турындагы таләптә күрсәтелгән срокта таләп ителгән документларны контроль органына жибәрә йә үтенечнамә белән кичекмәстән язма рәвештә инспекторга, тикшерелә торган зат тиешле документларны тапшырырга мөмкин булган сәбәпләрнө һәм срокны күрсәтеп, документларны тапшыруның мөмкин булмавы турында хәбәр итә.

Фотога төшерү материалларына, аудио - һәм видеоязмаларга, мәгълүмат базаларына, белешмәләр банкларына, шулай ук мәгълүмат саклаучыларга логин һәм пароль рәвешендә контроль чараларны гамәлгә ашыру өчен кирәкле мәгълүматны карау һәм эзләү хокукы бирелә, документар тикшерү үткөрү срогына.

4.1.4.5. Язма аңлатмалар алу. Язма аңлатмалар инспектор тарафыннан контрольдә тотылучы заттан яки аның вәкиленнән, шаһитлардан сорала ала.

Күрсәтелгән затлар инспекторга ирекле формада язма аңлатмаларны тикшерү тәмамлану датасына ике эш көннән дә соңга калмыйча бирәләр.

Язма аңлатмалар ирекле формада язмача документ төзү юлы белән рәсмиләштерелә.

Инспектор контрольдә тотылучы затлар, аларның вәкилләре, шаһитлар булган вазифаи затлар яки оешма хезмәткәрләре, гражданин сүзләреннән язма

аңлатмаларны үз кулы белән төзәргә хокуклы. Бу очракта күрсәтелгән затлар аңлатмалар белән танышалар, кирәк булганда текстны тулыландыралар, инспектор аларның сүзләрен дөрес язганлыгы турында билге куялар һәм документны төзү датасын һәм урынын күрсәтеп имзалыйлар.

4.1.4.6. Инструменталь тикшерү. Инструменталь тикшерү махсус җайланмада эшләргә, техник приборлар кулланырга рөхсәт ителгән инспектор яисә белгеч тарафыннан башкарыла.

Инструменталь тикшерү нәтиҗәләре буенча инспектор яки белгеч тарафыннан инструменталь тикшерү протоколы төзелә, анда аның төзелү датасы һәм урыны, протокол төзегән инспектор яки белгечнең вазифасы, фамилиясе һәм инициаллары, контрольдә тотылган зат турында мәғлүмат, тикшерү объекты, кулланылган махсус җиһазлар һәм (яки) техник приборлар, инструменталь тикшерү методикалары, инструменталь тикшерү нәтиҗәсе, контроль үткәргәндә тикшерелергә тиешле күрсәткечләрнең нормалаштырылган кыйммәте һәм бу күрсәткечләрнең билгеләнгән нормаларга туры килүе турында нәтиҗәләр, инструменталь тикшерү нәтиҗәләрен бәяләү өчен әһәмиятле башка мәғлүматлар күрсәтелә.

4.1.4.7. Экспертиза. Экспертиза контроль орган йөкләмәсе буенча эксперт яки эксперт оешмасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Экспертиза контроль чара үткәргү барышында да, эксперт яки эксперт оешмасы эшчәнлеген гамәлгә ашыру урынында да үткәрелергә мөмкин.

Экспертизаны гамәлгә ашыру вакыты экспертиза төрөнә бәйле һәм һәр конкрет очракта контроль орган һәм эксперт оешмасы арасындагы килешү буенча индивидуаль рәвештә билгеләнә.

Экспертиза нәтиҗәләре эксперт бәяләмәсе белән рәсмиләштерелә.

4.1.5. Контроль чараны уздыру өчен, контроль органның вәкаләтле вазифаи зат тарафыннан имзаланган карары кабул ителә, анда Россиянең 248-ФЗ номерлы Федераль законының 64 статьясының 1 өлешендә каралган мәғлүматлар, Россиянең Икътисади үсеш министрлыгының 151 номерлы боерыгы белән расланган формада күрсәтелә.

Мәҗбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү, урынга барып тикшерү уздыруга карата Нигезләмәнең әлеге пунктының беренче абзацында каралган әлеге контроль чараны уздыру турында карар кабул итү таләп ителми.

4.1.6. Контроль чаралар контроль чараны уздыру турында контроль орган карарында күрсәтелгән инспекторлар тарафыннан үткәрелә.

Контроль орган, кирәк очракта, билгеләнгән тәртиптә аттестацияләнгән һәм экспертлар реестрына кертелгән экспертларны, эксперт оешмаларын, контроль чаралар үткәргүгә җәлеп ителә торган эксперт оешмаларын контроль чаралар үткәргүгә җәлеп итә.

4.1.7. Контроль чараны уздыру тәмамлангандан соң, контроль орган белән үзара эш итүне күздә тоткан чара тәмамлангач, инспектор Россиянең Икътисади үсеш министрлыгының 151 номерлы боерыгы белән расланган формада контроль чара акты (алга таба шулай ук – акт) төзи.

Мондый чара үткәргү нәтиҗәләре буенча мәҗбүри таләпләрне бозу ачыкланса, актта нинди мәҗбүри таләп бозылуы, аның нинди норматив хокукий акт һәм аның структур берәмлегә тарафыннан билгеләнүе күрсәтелә.

Ачыкланган хокук бозу бетерелгән очракта, контрольдә торган зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоткан контроль чараны уздыру тәмамлануға кадәр, актта аны бетерү факты күрсәтелә.

4.1.8. Мәҗбүри таләпләрне бозуның дәлилләре булган документлар һәм башка материаллар актка теркәлә.

4.1.9. Актны рәсмиләштерүнең Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән башка тәртибе ачыкланмаган очракта, мондый чараны уздыру тәмамланган көнне контроль чараны уздыру урыны буенча рәсмиләштерелә.

4.1.10. Контроль чаралар үткөргөндө инспектор фотога төшөрү, аудио- һәм видеоязма, дәлилләрне теркәүнөң башка ысулларын куллана ала.

Контроль (күзөтү) чараларын гамәлгә ашырганда мәжбүри таләпләрне бозу дәлилләрөн теркәү өчөн фотога төшөрү, аудио- һәм видеоязма, навигатор, башка ысулларны куллану кирәклегә турында карар контроль (күзөтү) чарасын үткөрүгә вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан мөстәкыйль кабул ителә.

Мәжбүри таләпләрне бозу дәлилләрөн фотога төшөрү һәм видеоязма ярдәмендә һәр ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуны жирлектә яки стационар ориентирларга (бина, корылма, төзелеш, башка объектларга) бәйләп теркәү башкарыла.

Мәжбүри таләпләрне бозу дәлилләрөн теркәү өчөн фотога төшөрү һәм видеоязма куллану Россия Федерациясә законнары таләпләрөн исәпкә алып башкарыла.

4.1.11. Дәүләт, коммерция, хезмәт сәре, башка сәрне тәшкил итә торган мәгълүматны үз эчөнә алган контроль чараның нәтижәләре Россия Федерациясә законнарында каралган таләпләрне үтәгән килеш рәсмиләштерелә.

4.1.12. 2025 елның 31 декабрә кадәр контроль орган тарафыннан муниципаль контрольне гамәлгә ашыру барышында документлар әзерләү, контрольдә торган затларга контроль органның вазифаи затларының башкарыла торган гамәлләре һәм кабул ителә торган карарлары турында хәбәр итү, контрольдә тотыла торган затлар белән документлар һәм белешмәләр алмашу кәгазьдә мөмкин.

4.1.13. Контроль чара актында бәян ителгән фактлар һәм нәтижәләр белән килешмәгән очракта, контрольдә тотыла торган зат әлегә Нигезләмәнәң 5 бүлегендә каралган тәртиптә шикаять жиберергә хокуклы.

4.2. Документар тикшерү

4.2.1. Документлар буенча тикшерү 248-ФЗ Федераль законының 72 статьясы белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

Документлар буенча тикшерү дигәндә контроль орган урнашкан урын буенча уздырыла торган контроль чара аңлашыла, аның предметы булып аларның оештыру-хокукий формасын, хокукларын һәм бурычларын билгели торган контрольдә тотучы затлар документларындагы, шулай ук аларның эшчәнлеген гамәлгә ашырганда кулланыла торган һәм контроль органы карарларын үтәүгә бәйле документлардагы белешмәләр тора.

Документлар буенча тикшерү барышында контрольдә тотылучы затларның документлары, контроль орган карамагындагы, алдагы контроль чаралар нәтижәләре, административ хокук бозулар турындагы эшләрне карау материаллары һәм әлегә контрольдә тотылучы затларга карата башкарылган муниципаль контроль нәтижәләре турындагы башка документлар карала.

4.2.2. Контроль орган карамагындагы документлардагы белешмәләрнең дәрәсләгә нигезлә шик тудырса йә әлегә белешмәләр контрольдә тотылучы зат тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләргә мөмкинлек бирмәсә, контроль орган контрольдә тотылучы зат адресына документлар тикшерү барышында карау өчөн кирәкле башка документларны тапшыру таләбен жиберә.

Әлегә таләпне алган көннән алып ун эш көне эчәндә контрольдә тотыла торган зат контроль органга күрсәтелгән документларны жиберергә тиеш.

4.2.3. Документлар буенча тикшерү үткөрү срогы ун эш көненнән артмаска тиеш.

Документлар буенча тикшерү үткөрү вакыты исәпләү туктатыла:

1) контроль орган тарафыннан контрольдә тотучы затка таләпләрне, таләпләрдә күрсәтелгән документларны контроль органга тапшырганчы, документар тикшерү барышында карау өчөн кирәкле документларны тапшырырга;

2) контрольдә тотылучы затка контроль органы мәғлүматын жибәрү:

контрольдә тотылучы зат тапшырган документларда хаталарны һәм (яисә) каршылыктарны ачыклау турында;

тапшырылган документлардагы белешмәләрнең, контроль органдагы документлардагы һәм (яисә) муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда алынган документлардагы белешмәләрнең туры килмәве турында һәм таләпләр күрсәтелгән язма аңлатмаларны контроль (күзәтчелек) органына тапшыру вакытына кадәр язма рәвештә язарга тиеш.

4.2.4. Документлар буенча тикшерү барышында башкарыла торган контроль (күзәтчелек) гамәлләр исемлегә:

- 1) язмача аңлатма алу;
- 2) документларны тәләп итү;
- 3) экспертиза.

Контроль (күзәтчелек) гамәлләр әлеге Нигезләмәнең 4.1.4 пунктында каралган тәртиптә башкарыла.

Документлар нигезендә тикшерү уздырганда контроль органы тикшерелә торган заттан документлар нигезендә тикшерү предметына кагылышы булмаган мәғлүматларны һәм документларны, шулай ук әлеге орган башка органнардан алырга мөмкин булган мәғлүматларны һәм документларны тапшыруны тәләп итү хокукына ия түгел.

4.2.5. Актны рәсмиләштерү контроль чараларны үткәрү тәмамлангандан соң әлеге Нигезләмәнең 4.1.7 пунктында каралган тәртиптә башкарыла.

4.2.6. Акт 248-ФЗ номерлы Федераль законның 21 статьясында каралган тәртиптә документар тикшерү тәмамлангандан соң биш Рабочая көнненнән дә соңга калмыйча контроль органы тарафыннан тикшерелә торган затка жибәрелә.

4.2.7. Планнан тыш документар тикшерү бары тик прокуратура органнары белән килештереп кенә үткәрелергә мөмкин, моңа 248-ФЗ номерлы Федераль законның 57 статьясындагы 1 өлешенен 3, 4, 6, 8 пунктлары нигезендә уздыру очрагы керми.

4.3. Күчмә тикшерү

4.3.1. Күчмә тикшерү 248-ФЗ номерлы Федераль законның 73 статьясында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

Күчмә тикшерү дип, контрольдә тотыла торган зат белән үзара эшләү юлы белән үткәрелә торган контроль чарасы аңлашыла, ул әлеге затның мәжбүри таләпләрне үтәвен бәяләү, шулай ук контроль орган карарларын үтәүне бәяләү максатыннан үткәрелә.

4.3.2. Күчмә тикшерү контрольдә тотылучы затның яисә контроль объектының (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерымланган структур бүлекчәләре) урнашу (эшчәнлеген гамәлгә ашыру) урыны буенча үткәрелә.

4.3.3. Күчмә тикшерү дистанцион үзара эшләү чараларын кулланып үткәрелергә мөмкин, шул исәптән видео-конференц элемтә аша, шулай ук «Инспектор» мобиль кушымтасын кулланып.

Күчмә тикшерү түбәндәгеләр мөмкин булмаган очракта уздырыла:

1) контроль орган карамагындагы яисә ул соратып ала торган документларда һәм контрольдә тотыла торган затның аңлатмаларында булган белешмәләрнең тулылыгын һәм дөрөслеген тикшерергә;

2) контрольдә тотылучы затның һәм (яисә) аңа караган һәм (яисә) ул файдалана торган контроль объектларының эшчәнлегенен, гамәлләренен (гамәл кылмавының) әлеге Нигезләмәнең 4.4.2 пунктчасында күрсәтелгән урынга чыкмыйча һәм контроль чараларның башка төре кысаларында каралган кирәкле контроль гамәлләрне башкармыйча мәжбүри таләпләргә туры килүен бәяләргә.

4.3.4. Планнан тыш күчмә тикшерү, прокуратура органнары белән килештереп кенә үткәрелә ала, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 57 статьясындагы 1 өлешенә 3, 4, 6, 8 пунктларына, 3 өлешенә һәм 66 статьясындагы 12 һәм 12.1 өлешләренә туры китереп үткәрү очракларыннан тыш.

4.3.5. Контроль орган урынга күчмә тикшерүне үткәрү турында контрольдә тотыла торган затка күчмә тикшерүне үткәрү турында карар күчermәсен жибәрү юлы белән ул башланганчы егерме дүрт сәгатътән дә соңга калмыйча хәбәр итә.

Күчмә тикшерү уздырганда инспектор контрольдә тотыла торган затка (аның вәкиленә) хезмәт таныклыгын, урынга барып тикшерү үткәрү турында карар күчermәсен күрсәтә, шулай ук контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында исәпкә алу номерын хәбәр итә.

4.3.6. Күчмә тикшерүне үткәрү срогы ун эш көненнән артмый.

Бер кече эшмәкәрлек субъектына карата күчмә тикшерү үткәрү барышында узара хезмәттәшлек итүнең гомуми срогы кече предприятие өчен илле сәгатътән һәм микропредприятие өчен унбиш сәгатътән артмаса тиеш. Үз эшчәнлеген Россия Федерациясенә берничә субъекты территорияләрендә гамәлгә ашыручы Оешмага карата күчмә тикшерү үткәрү срогы һәр филиал, вәкиллек, оешманың аерымланган структур бүлекчәсе яисә житештерү объекты буенча аерым билгеләнә.

4.3.7. Күчмә тикшерү барышында мөмкин булган контроль (күзәтчелек) гамәлләр исемлеге:

- 1) карау;
- 2) алдан карау;
- 3) документларны тәләп итү;
- 4) язмача аңлатма алу;
- 5) инструменталь тикшерү;
- 6) экспертиза.

Контроль (күзәтчелек) гамәлләр әлеге Нигезләмәнең 4.1.4 пунктында каралган тәртиптә башкарыла.

4.3.8. Актны рәсмиләштерү контроль чараларны үткәрү тәмамланганнан соң әлеге Нигезләмәнең 4.1.7 пунктында каралган тәртиптә башкарыла.

Фотога төшерү, аудио- һәм видеога яздыру турында мәгълүмат тикшерү актында чагыла.

Дистанцион багланышлар чараларыннан, шул исәптән аудио- яки видеоэлемент аша файдаланып, урынга чыгып тикшерү үткәрелгән очракта, әлеге пунктның икенче абзацында билгеләнгән нигезләмә кулланылмый.

4.3.9. Күчмә тикшерүне үткәрү контрольдә тотыла торган затның урнашкан (эшчәнлекне гамәлгә ашыру) урыны буенча булмавына бәйле рәвештә йә контроль астындагы зат эшчәнлегенә фактик булмавына бәйле рәвештә йә күчмә тикшерүне үткәрү мөмкин булмаган башка гамәлләр (гамәл кылмауларга) бәйле рәвештә мөмкин булмаган очракта, инспектор, сәбәпләрен күрсәтеп, күчмә тикшерүне үткәрүнең мөмкин булмавы турында акт төзи һәм 248-ФЗ номерлы Федераль законда 21 статьяның 4 һәм 5 өлешләрендә каралган тәртиптә контроль чаралар уздыру мөмкинлеге булмавы турында контрольдә тотыла торган затка хәбәр итә.

Бу очракта инспектор күчмә тикшерүнең ахырына кадәр, әлеге вакыт аралыгында, контроль гамәлләр кылырга хокуклы.

4.3.10. Контрольдә тотылуы затлар булган индивидуаль эшкуар, граждан контроль органга түбәндәге очракларда контроль чаралар уздырганда булу мөмкинлеге булмау турында мәгълүмат бирергә хокуклы:

- 1) вакытлыча эшкә сәләтсезлек;
- 2) суд, хокук саклау органнары, хәрби комиссариат чакыруы (хәбәрнамәләр, повесткалар) буенча бару зарурлыгы;
- 3) Россия Федерациясә Жинаять-процессуаль кодексы нигезендә контроль чаралар үткәргәндә булу мөмкинлеген юкка чыгара торган чикләү чаралары булу;
- 4) эш сәфәрендә булу.

Мәғлүмат килгәндә контроль чаралар үткөрү контроль орган тарафыннан шәхси эшмәкәр, гражданның әлегә мәрәжәгәте өчен сәбәп булган хәлләрне бетерү өчен кирәкле вакытка күчәрелә.

4.4. Инспекция визиты

4.4.1. Инспекцион визит 248-ФЗ номерлы Федераль законның 70 статьясы белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

Тикшеренү визиты астында конкрет контрольдә тотыла торган зат һәм (яисә) житештерү объектының хужасы (кулланучы) белән үзара хезмәттәшлек итү юлы белән уздырыла торган контроль (күзәтчелек) чарасы аңлашыла.

4.4.2. Инспекция визиты контрольдә тотыла торган затның (аның филиалларының, вәкиллекләренә, аерымланган структур бүлекчәләренә) йә күзәтү объектының урнашкан (эшчәнлеген гамәлгә ашыру) урыны буенча уздырыла.

Инспекция визиты дистанцион үзара хезмәттәшлек чараларыннан, шул исәптән видеоконференция элементәсе аша, шулай ук «Инспектор» мобиль кушымтасыннан файдаланып үткәрелергә мөмкин.

4.4.3. Инспекция килү барышында түбәндәге контроль (күзәтү) чаралар башкарырга мөмкин:

- 1) карау;
- 2) сораштыру;
- 3) язмача аңлатма алу;
- 4) инструментлар белән тикшерү.

5) контрольдә торган затның яки контрольдә торган объектның урнашу (эшчәнлек алып бару) урынында (аның филиалларында, вәкиллекләрендә, аерымланган структур бүлекчәләрендә) булырга тиешле документларны таләп итү.

Контроль (күзәтчелек) гамәлләр әлегә Нигезләмәнең 4.1.4 пунктында каралган тәртиптә башкарыла.

4.4.4. Инспекция визиты контрольдә тотыла торган затка һәм житештерү объекты милекчесенә алдан хәбәр итмичә уздырыла.

Бер эшчәнлек гамәлгә ашыру урынында яки бер житештерү объектында (территориядә) инспекция килүен үткөрү срогы бер эш көненнән артмый.

4.4.5. Планнан тыш инспекция визиты, 57 статьяның 1 өлешендәге 3, 4, 6, 8 пунктларына, 3 өлешенә һәм 248-ФЗ номерлы Федераль законның 66 статьясындагы 12 өлешенә туры китереп, прокуратура органнары белән килештереп кенә үткәрелергә мөмкин.

4.5. Рейдлы тикшерү

4.5.1. Рейд тикшерүе 248-ФЗ номерлы Федераль законның 71 статьясы нигезендә билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

Рейдлы тикшерү дип, берничә кеше ия булган, файдаланган яки идарә иткән, берничә контрольдә тотылган кеше урнашкан территориядә урнашкан производственная объектларны куллану (эксплуатацияләү) буенча мәҗбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләү максатыннан үткәрелә торган контроль (күзәтү) чарасы аңлашыла.

4.5.2. Рейдлы тикшерү дистанцион үзара бәйләнеш чараларын кулланып үткәрелергә мөмкин, шул исәптән видео-конференц-бәйләнеш аша, шулай ук «Инспектор» мобиль кушымтасын кулланып.

4.5.3. Рейдлы тикшерү житештерү объектына ия булуны, аннан файдалануны, идарә итүне гамәлгә ашыручы контрольдә торучы теләсә кайсы затларга карата үткәрелә.

4.5.4. Рейдлы тикшерү барышында түбәндәге контроль (күзәтү) гамәлләр башкарылырга мөмкин:

- 1) карау;
- 2) алдан карау;
- 3) сораштыру;
- 4) язмача аңлатма алу;
- 5) документларны төлөп итү;
- 6) инструментлар белән тикшерү;
- 7) экспертиза.

Контроль (күзәтчелек) гамәлләр өлгә Нигезләмәнең 4.1.4 пунктында каралган тәртиптә башкарыла.

4.5.5. Рейдлы тикшерү үткөрү вакыты ун эшкөннән артмаска тиеш. Рейдлы тикшерү үткөрү чорында бер контрольдә тотылган кеше белән үзара бәйләнеш вакыты бер эш көннән артмаска тиеш.

Бер производство объектында контрольдә тотылучы берничә зат эшчәнлек алып барган очракта, контрольдә тотылучы бер зат белән хезмәттәшлек итү срогы, әгәр бу контроль төре турындагы Федераль законда каралган булса, бер эш көннән артыграк булырга мөмкин.

4.5.6. Рейд тикшерүен уздырганда инспекторлар житештерү объектларындагы затлар белән үзара хезмәттәшлек итәргә хокуклы.

Житештерү объектларына ия булган, файдаланучы яисә идарә итүче контрольдә тотылган затлар рейд караулары барышында инспекторларга рейд тикшерүен үткөрү турындагы карарда күрсәтелгән житештерү объектларына, шулай ук барлык биналарга (торак биналардан тыш) тоткарлыксыз кереп йөрүне тәмин итәргә тиеш.

4.5.7. Рейд тикшерүе нәтижәсендә мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланган очракта, рейд тикшерүе үткәрелгән урында инспектор мәжбүри таләпләрне бозган һәр контрольдә тотыла торган затка карата контроль (күзәтчелек) чара акты төзи.

4.5.8. Рейд тикшерүе бары тик прокуратура органнары белән килештереп кенә үткәрелергә мөмкин, моңа 248-ФЗ номерлы Федераль законның 57 статьясындагы 1 өлешенең 3, 4, 6, 8 пунктлары, 3 өлеше һәм 66 статьясындагы 12 өлеше нигезендә уздыру очраклары керми.

4.6. Мәжбүри таләпләрнең үтөлешен күзәтү (куркынычсызлык мониторингы)

4.6.1. Мәжбүри таләпләрне (куркынычсызлыкны мониторинглау) үтәүне күзәтү 248-ФЗ номерлы Федераль законның 74 статьясы нигезендә үткәрелә.

Контроль орган, мәжбүри таләпләрнең (куркынычсызлыкны мониторинглауның) үтөлешен күзәткәндә, контроль органда булган контроль объектлары турында белешмәләрне, шул исәптән ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында керә торган белешмәләрне, жыюны, анализлауны үткәрә, мәжбүри таләпләрне үтәү кысаларында контрольдә торучы затлар тарафыннан бирелә, шулай ук дәүләт мәгълүмат системаларында булган мәгълүматларны, «Интернет» челтәрендәге мәгълүматларны, башка һәркем файдалана алырлык белешмәләрне, шулай ук автоматик режимда эшләүче фото- һәм кинога төшерү, видеоязма функцияләре булган хокук бозуларны теркәүнең техник чараларын кулланып алынган күрсәткечләрне.

4.6.2. Мәжбүри таләпләрнең үтөлешен күзәтү (иминлек мониторингы) юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар һәм гражданныр белән үзара хезмәттәшлексез контроль чаралар үткәргә идарәнең вәкаләтле вазыйфаи заты тарафыннан өлгә Нигезләмәгә 1 нче кушымтада каралган форма буенча раслана торган бирем нигезендә үткәрелә.

4.6.3. Әгәр мәжбүри таләпләрнең үтөлешен күзәтү (куркынычсызлыкны мониторинглау) барышында закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү яисә зыян китерү куркынычы барлыкка килү фактлары ачыкланса, мәжбүри

таләпләрне бозу турында, мәжбүри таләпләрне бозуга әзерлек турында яки мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре турында белешмәләр ачылганса, контроль орган тарафыннан түбәндәге карарлар кабул ителергә мөмкин:

1) 248-ФЗ номерлы Федераль законның 60 статьясы нигезендә планнан тыш тикшерү чарасын үткөрү турында карар;

2) кисәтү игълан итү турында карар;

3) ачылган хөкүм бозуларны бетерү турында күрсәтмә бирү хакында карар 248-ФЗ номерлы Федераль законның 90 статьясындагы 2 өлешенң 1 пунктында каралган тәртиптә, мондый мөмкинлек контроль төре турында Федераль законда күрсәтелгән очракта;

4) контроль төре турында Федераль законда мондый мөмкинлек күрсәтелгән очракта, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 90 статьясындагы 3 өлешә нигезендә контроль төре турында Федераль законга беркетелгән карар.

4.6.4. 248-ФЗ номерлы Федераль законның 87 статьясындагы 2 өлешендә билгеләнгән очрактардан тыш, контроль (күзәтчелек) чарасын үзәк хезмәттәшлексез уздыру нәтижәләре буенча контроль (күзәтчелек) чарасы акты мәжбүри таләпләрне бозуның ярамавы турында кисәтү игълан ителгән очракта төзелә.

4.7. Күчмә карап тикшерү

4.7.1. Күчмә карап тикшерү тикшерү 248-ФЗ номерлы Федераль законның 75 статьясында билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

Күчмә тикшерү контрольдәге затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләү максатларында үткәрелә.

4.7.2. Күчмә тикшерү контроль чараларын үткөрү өчен бирем нигезендә юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр һәм гражданныр белән үзәк бәйләнешсез рәвештә, әлегә Нигезләмәнең 1 кушымтасына ярашлы форма буенча вәкәләтле вәзифәи зат тарафыннан раслана.

4.7.3. Күчмә тикшерү оешманың (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерымланган структур бүлекчәләре) урнашкан (эшчәнлек алып барган) урыны, гражданныр эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны, контроль объектының урнашкан урыны буенча үткәрелергә мөмкин, шул ук вакытта контрольдә торучы зат белән үзәк хезмәттәшлек итү рәхсәт ителми.

4.7.4. Күчмә тикшерү барышында керү һәркем өчен мөмкин булган (керү аерым кешеләр өчен чикләnmәгән) житештерү объектларында түбәндәге контроль (күзәтү) гамәлләре башкарылырга мөмкин:

1) карау;

2) инструментлар белән тикшерү (видеоязма кулланып);

3) экспертиза.

Контроль (күзәтчелек) гамәлләр әлегә Нигезләмәнең 4.1.4 пунктында каралган тәртиптә башкарыла.

4.7.5. Күчмә тикшерү контрольдә торган затка мәгълүмат бирмичә уздырыла.

4.7.6. Контрольдә торган зат белән үзәк бәйләнешсез рәвештә күчмә тикшерү тәмамланганны соң инспектор юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр һәм гражданныр белән үзәк бәйләнешсез рәвештә әлегә Нигезләмәнең 2 кушымтасына ярашлы форма буенча контроль чара акты төзи.

4.7.7. Күчмә тикшерү нәтижәләре буенча әлегә Нигезләмәнең 4.8.1 пунктчасының өченче абзацында каралган карарлар кабул ителә алмый.

4.7.8. 248-ФЗ номерлы Федераль законның 87 статьясындагы 2 өлешендә билгеләнгән очрактардан тыш, контроль (күзәтчелек) чарасын үзәк хезмәттәшлексез уздыру нәтижәләре буенча контроль (күзәтчелек) чарасы акты мәжбүри таләпләрне бозуның ярамавы турында кисәтү игълан ителгән очракта төзелә.

4.8. Контроль чаралар нәтижеләре буенча контроль орган тарафыннан күрелә торган чаралар

4.8.1. Контроль орган контрольдә тотыла торган зат тарафыннан Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә мәжбүри таләпләрне бозуларның контроль чарасын уздырганда ачыкланган очракта түбәндәгеләрне үтәргә тиеш:

1) контроль чара актын рәсмиләштергәннән соң, контрольдә торучы затка, аларны бетерүнең тиешле срокларын күрсәтеп, мәжбүри таләпләрне ачыкланган бозуларны бетерү турында күрсәтмә (алга таба - күрсәтмә) бирергә, әмма алты айдан да артык түгел (документар тикшерү үткәргәндә күрсәтмә контроль астындагы затка документар тикшерү тәмамланганнан соң биш эш көненнән дә соңга калмыйча җиберелә), шулай ук федераль законда контроль рәвешә каралган башка чаралар;

2) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүне булдырмау яки аны туктату буенча Россия Федерациясе законнарында каралган чараларны кичекмәстән кабул итәргә, муниципаль контроль объектларын эксплуатацияләүне тыю таләбе белән судка мөрәҗғәгать итүне дә кертеп, һәм гражданның, оешмаларга закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы булу һәм аны булдырмау ысуллары турында мәгълүматны теләсә нинди мөмкин ысул белән җиткерергә, әгәр контроль чараны үткәргәндә гражданның, контроль объектына ия булган һәм (яисә) файдаланучы оешмаларның эшчәнлегә, алар тарафыннан җитештерелә һәм сатыла торган товарлар, башкарыла торган эшләр, күрсәтелә торган хезмәтләр закон белән саклана торган кыйммәтләргә турыдан-туры зыян (зарар) китерү куркынычы тудыра яки мондый зыян (зарар) китерелгән булса;

3) контроль чара барышында җинаять билгеләре ачыкланганда яисә административ хокук бозу ачыкланганда тиешле мәгълүматны үз компетенциясе нигезендә дәүләт органына җиберергә яисә тиешле вәкаләтләр булганда гаепле затларны законда билгеләнгән җаваплылыкка җәлеп итү чараларын күрергә;

4) ачыкланган мәжбүри таләпләр үтәлмәүне бетерү, мәжбүри таләпләр үтәлмәүне кисәтү, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерерү ихтималын булдырмый калуны контрольдә тотуны гәмәлгә ашыру чараларын күрергә, күрсәтмә билгеләнгән вакытта үтәлмәгән очракта, күрсәтмәне мәжбүри үтәүне таләп итеп судка мөрәҗғәгать итүне дә кертеп, күрсәтмәне үтәүне тәмин итү чараларын күрергә (әгәр мондый чара законнарда каралган булса);

5) мәжбүри таләпләрне үтәү, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү ихтималын кисәтүгә юнәлдерелгән башка чаралар уздыру буенча тәкьдимнәр бирү турындагы мәсьәләне карарга.

4.8.2. Күрсәтмәдә 248-ФЗ номерлы Федераль законның 90.1 статьясында билгеләнгән белешмәләр бар.

4.8.3. Контрольдә зат күрсәтмәне үтәү срогы чыкканчы, мәжбүри таләпләрне бозуларның ачыкланган очракларын бетерүне раслый торган документлар һәм белешмәләр кушып, күрсәтмәнең үтәлеше турында контроль органга хәбәр итә.

4.8.4. Контрольдә торган зат тарафыннан әлеге Нигезләмәнең 4.8.1 пунктчасының икенче абзацына ярашлы кабул ителгән карарны үтәү вакыты чыкканнан соң, яисә күрсәтелгән вакытка кадәр каралган карар белән билгеләнгән документлар һәм мәгълүматларны контрольдә торган зат тарафыннан тәкьдим итү очрагында, контроль органы тәкьдим ителгән документлар һәм мәгълүматлар, алынган мәгълүмат нигезендә карарның үтәлешен бәяли.

4.8.5. Карарның контроль органы тарафыннан тулысынча үтәлүе турында мәгълүмат контроль (күзәтү) чараларының бердәм реестрына кертелә.

4.8.6. Әгәр күрсәтелгән документлар һәм мәгълүматлар контрольдә торган зат тарафыннан тәкьдим ителмәсә яки алар нигезендә карарның үтәлеше турында

нәтижә ясау мөмкин булмаса, контроль органы күрсәтелгән карарның үтөлешен документаль тикшерү үткәру юлы белән бәяли.

Әгәр дә күчмә тикшерү, инспекция визиты яки рейд тикшерүе нәтижәләре буенча кабул ителгән карарның үтөлешен бәяләү үткәрелсә, күчмә тикшерү, инспекция визиты яки рейд тикшерүе үткәру рәхсәт ителә.

4.8.7. Әгәр дә әлеге Нигезләмәнең 4.8.6 пунктчасында каралган контроль чараларны үткәру нәтижәләре буенча контроль органы тарафыннан карарның үтәлмәве яки тиешенчә үтәлмәве ачыкланса, ул контрольдә торган затка аны үтәүнең яңа срокларын күрсәтеп, кабат күрсәтмә бирә.

Күрсәтмә билгеләнгән срокларда үтәлмәгән очракта контроль органы чаралар күрә:

әгәр мондый чара законнарда каралган булса, күрсәтмәне мәжбүри үтәү турындагы таләп белән судка мөрәжәгать итүгә кадәр аның үтөлешен тәэмин итү буенча;

ачыкланган бозуларны жибәргән затларны гамәлдәге законнар нигезендә административ җаваплылыкка тарту буенча.

Контрольлек итүче зат яки аның законлы вәкиле административ хокук бозу турында протокол төзү урыны һәм вакыты турында Россия Федерациясә законнары нигезендә хәбәр ителә.

5. Судка кадәр шикаять бирү

5.1. Хокук һәм законлы мәнфәгатьләре, алар фикеренчә, муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында турыдан-туры бозылган контрольлек итүче затлар контроль (күзәтү) органы вәкаләтле вазыйфаи затлары һәм инспекторларның (алга таба шулай ук - вазыйфаи затлар) түбәндәге карарларына судка кадәр шикаять бирергә хокуклы:

1) контроль (күзәтчелек) чараларын һәм мәжбүри профилактик визит уздыру турында карарлар;

2) ачыкланган хокук бозуларны бетерү турында контроль (күзәтчелек) чаралары һәм мәжбүри профилактик визит актлары, күрсәтмәләр;

3) контроль (күзәтчелек) чаралары һәм мәжбүри профилактик визитлар кысаларында контроль (күзәтчелек) орган вазыйфаи затларының гамәлләре (гамәл кылмавы);

4) контрольдә тотылуы затларның гаризалары буенча мәжбүри профилактик визитлар үткәрүдән баш тарту турында карарлар;

5) башка карарлар, контроль (күзәтү) органнары тарафыннан әлеге Федераль закон белән каралган профилактик һәм (яисә) контроль (күзәтү) чаралары нәтижәләре буенча, контрольдә торучы затларга яки контроль объектларына карата кабул ителә.

5.2. Контроль органының карарларын, аның вазифаи затларының гамәлләрен (гамәлсезлеген) судка шикаять итү, аларны судка кадәр шикаять итүдән соң гына мөмкин, эшмәкәрлек эшчәнлеген башкармаучы гражданның тарафыннан карарларны, гамәлләрне (гамәлсезлекне) судка шикаять итү очракларыннан тыш.

5.3. Шикаять, 248-ФЗ номерлы Федераль законның 40 статьясындагы 1.1 өлешендә каралган очрактан тыш, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең һәм (яисә) региональ порталларының бердәм порталын кулланып, контрольдә торучы зат тарафыннан контроль органына электрон рәвештә тапшырыла.

Гражданның шикаять биргәндә, ул гади электрон имза яки көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзаланырга тиеш. Оешма шикаять биргәндә, ул көчәйтелгән квалификацияле электрон имза белән имзаланырга тиеш.

Шикаяткә теркәлә торган материаллар, шул исәптән фото- һәм видеоматериаллар, контрольдә тотылучы зат тарафыннан электрон рәвештә күрсәтелә.

5.4. Контроль органының карарына, аның вазифаи затларының гамәлләренә (гамәлсезлегенә) шикаят контроль органының житәкчесе (контроль органының житәкчесе урынбасары) тарафыннан карала. Контроль органының житәкчесенә гамәлләренә (гамәлсезлегенә) шикаят контроль органының житәкчесе тарафыннан карала.

5.5. Шикаят контрольдә тотылучы зат үз хокукларын бозу турында белгән яки белергә тиеш булган көннән алып утыз календарь көн эчендә бирелергә мөмкин.

Контроль орган күрсәтмәсенә шикаят контрольдә тотыла торган зат күрсәтмә алган вакыттан алып ун эш көне эчендә бирелергә мөмкин.

Шикаят бирү срогын житди сәбәп аркасында уздырган очракта, шикаят биргән контрольдә торучы затның үтенечнамәсе буенча әлеге срок контроль органы тарафыннан торгызылырга мөмкин.

5.6. Шикаят биргән контрольдә торучы зат, шикаят буенча карар кабул ителгәнчә, аны кире алырга мөмкин. Бу очракта шул ук нигезләр буенча кабат шикаят бирү рәхсәт ителми.

5.7. Шикаяттә контроль органының дөгъвалана торган карарын үтәүне туктатып тору турындагы үтенеч булырга мөмкин.

5.8. Контроль орган житәкчесе (контроль орган житәкчесе урынбасары) тарафыннан шикаятне теркәгән көннән алып ике эш көненнән дә соңга калмыйча карар кабул ителә:

1) контроль органның шикаят бирелә торган карарын үтәүне туктатып тору турында;

2) контроль органның дөгъвалана торган карарын үтәүне туктатып торудан баш тарту турында.

Кабул ителгән карар турында мөгълүмат шикаят биргән контрольдә тотылучы затка карар кабул ителгән вакыттан алып бер эш көне эчендә жибәрелә.

5.9. Шикаятлардә түбәндәгеләр булырга тиеш:

1) карар һәм гамәле (гамәл кылмавы) дөгъва белдерелә торган контроль орган исеме, фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта);

2) гражданның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта), яшәү урыны (эшчәнлегенә гамәлгә ашыру урыны) турында белешмәләр, күзәтүчә зат булган оешманың исеме, әлеге оешманың урнашкан урыны турында белешмәләр, шикаят биргән затның исеме, атасының исеме (булган очракта), ышанычнамә реквизитлары, карар алуның теләгән ысулы;

3) контроль органның һәм (яисә) аның вазыйфаи затының шикаят бирелә торган карары турында белешмәләр, алар шикаят биргән контрольдә тотыла торган затның хокукларын бозуга китергән яисә китерергә мөмкин;

4) Контрольдә тотыла торган зат контроль органы карары белән һәм (яки) вазыйфаи затның гамәле (гамәлсезлеге) белән килешмәгән нигезләр һәм дәлилләр. Контрольдә тотыла торган зат үз дәлилләрен раслаучы документлар (булган очракта) яки аларның күчермәләрен тәкъдим итә ала;

5) шикаят биргән контрольдә тотылучы затның таләпләре;

6) 248-ФЗ номерлы Федераль законның 40 статьясындагы 4 өлешенә 1 - 3 пунктларында каралган нигезләр буенча шикаят бирелгән очракта, контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында контроль (күзәтчелек) чарасының яисә мәжбүри профилактика визитының исәпкә алу номеры;

5.10. Шикаяттә контроль орган вазыйфаи затларының яисә аларның гаилә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә карата цензурасыз яисә мыскыллы булмаган әйтелмәләр, янаулар булырга тиеш түгел.

5.11. Шикаятне бирү контрольдә тотылучы затның вәкаләтле вәкиле тарафыннан "Бердәм идентификация һәм аутентификация системасы" федераль

дәүләт мәғлүмат системасы ярдәмендә аңа тиешле хокукны биргән очракта ғамәлгә ашырылырға мөмкин.

5.12. Контроль органы җитәкчесе (контроль органы җитәкчесе урынбасары) шикаятьне караудан баш тарту турында карар кабул итә, әгәр:

1) шикаять әлеге Нигезләмәнең 5.4 пунктында билгеләнгән шикаять бирү сроклары тәмамланганнан соң бирелгән һәм шикаять бирүгә җибәрелгән срокны торгызу турында үтенечнамәне үз эченә алмый;

2) шикаять бирүгә җибәрелгән вакытны торгызу турындагы үтенечнамәне канәгатьләндерүдән баш тарту;

3) аны биргән контрольдә торучы заттан шикаять буенча карар кабул ителгәнчегә кадәр шикаятьне кире алу турында гариза керү;

4) шикаятьтә куелган мәсьәлеләр буенча суд карары булу;

5) элек контроль органга шул ук контрольдә тотыла торган заттан шул ук нигезләрдә башка шикаять бирелгән;

6) шикаятьтә Контроль орган вазыйфаи затларының, шулай ук аларның ғайлә әғзаларының яшәү, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә цензурасыз яисә хурлый торган сүзләр булса;

7) әлеге контрольдә тотылучы затның шикаять белән кабат мөрәҗғәгать итү мөмкинлеген юкка чыгара торган шул ук предмет буенча шикаятьне караудан элек баш тартылган булу һәм яңа дәлилләр яисә хәлләр китерелмәү;

8) шикаять тиешле булмаган органга бирелгән;

9) Россия Федерациясә законнарында контроль орган карарларына шикаять белдерү буенча суд тәртибе генә каралу.

5.13. Әлеге Нигезләмәнең 5.12 пунктының 3-8 бүлекләрендә күрсәтелгән нигезләр буенча шикаятьне караудан баш тарту судка кадәр шикаять бирү нәтиҗәсә булып тормый һәм контроль орган карарларына, вазыйфаи затларның ғамәлләренә (ғамәл кылмавына) карата суд тарафыннан шикаять белдерү өчен нигез була алмый.

5.14. Шикаятьне караганда контроль органы, Россия Федерациясә Хөкүмәтенәң 21.04.2018 № 482 «Контроль (күзәтчелек) эшчәнлеген автоматлаштыру буенча типик болытлы чишелеш» дәүләт мәғлүмат системасы турында» карары белән расланган, дәүләт мәғлүмат системасының досудебный шикаять бирү подсистемасын алып бару кагыйдәләренә туры китереп, контроль (күзәтчелек) эшчәнлегенәң досудебный шикаять бирү мәғлүмат подсистемасын куллана.

5.15. Шикаять контроль (күзәтчелек) эшчәнлегенәң досудебный шикаять бирү подсистемасында теркәлгән көннән башлап унбиш эш көне эчендә каралырға тиеш.

5.16. Контроль органы шикаять биргән контрольдә тотылган заттан шикаять предметына караган өстәмә мәғлүмат һәм документлар соратырға хокуклы. Контрольдә тотылган зат әлеге мәғлүмат һәм документларны сорау җибәрелгәннән соң биш эш көне эчендә тапшырырға хокуклы.

Шикаятьне карау срогы темасы өстәмә мәғлүмат бирү турында запрос һәм шикаять предметына караган документлар җибәрелгәннән алып аларны вәкаләтле орган алган мизгелгә кадәр, әмма сорау җибәрелгән вакыттан алып биш эш көненә кадәр туктатып торыла.

Контрольдә тотылучы заттан өстәмә мәғлүмат һәм шикаять предметына караган документларны алу шикаятьне караудан баш тарту өчен нигез булып тормый.

5.17. Шикаять биргән контрольдә тотучы заттан дәүләт органнары, җирле үзидарә органнары яки ул карамагындагы оешмалар карамагында булган мәғлүматны һәм документларны соратып алу рәхсәт ителми.

Шикаять биргән зат шикаять буенча йомгаклау карары кабул ителгәнчегә кадәр үз теләгә белән шикаять предметына караган өстәмә материалларны тәкъдим итәргә хокуклы.

5.18. Кабул ителгән карарның законлылығын һәм нигезләгән раслау һәм (яки) кылынган гамәлнең (гамәл кылмау) бурычы контроль органга йөкләнә.

5.19. Шикаятьне карау йомгаклары буенча контроль орган житәкчесе (контроль орган житәкчесе урынбасары) түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) шикаятьне канәгатьләндерми;

2) контроль орган карарын тулысынча яисә өлешчә гамәлдән чыгара;

3) контроль орган карарын тулысынча гамәлдән чыгара һәм яңа карар кабул итә;

4) вазифалы затларның гамәлләрен (гамәлсезлеген) канунсыз дип таний һәм эшнәң асылы буенча карар чыгара.

5.20. Кабул ителгән карарның нигезләнеше, аны үтәү вакыты һәм тәртибе булган контроль орган карары контрольлек итүче затның шәхси кабинетында дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталында һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүнең региональ порталында аның кабул ителгәннән соң бер эш көненнән дә соңга калмыйча урнаштырыла.

Автомобиль транспортында һәм
юл хужалыгында муниципаль контроль
турында нигезләмә
1 нче кушымта

**Юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар һәм гражданнар белән үзара
хезмәттәшлексез контроль чаралар үткөрүгә бирем
формасы**

(муниципаль контроль органының исеме һәм адресы)

Юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр һәм гражданнар белән үзара хезмәттәшлектән
башка контроль чаралар үткөрүгә
БИРЕМ

(төзү урыны)

20__ елның «__» _____
(төзү датасы)

_____

вакыты)

(төзү

31.07.2020 ел, N 248-ФЗ «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтүе) һәм муниципаль контроле турында» Федераль законының 57 статьясына ярашлы, түбәндәге _____
_____ максатларда:

_____

чараны үткәру максаты

ЙӨКЛИМ:

_____

_____

(контроль органның вазыйфаи заты вазыйфасының атамасы, Ф.И.О.)
юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр һәм гражданның белән үзара хезмәттәшлексез
контроль чарасын үткәргә, ә атап әйткәндә:

_____

(контроль чарасы исеме контрольдә тотылган затлар белән үзара бәйләнешсез)

Контроль чарасын уздыру вакыты:

20__ елның «__» _____ нан "____" _____ 20__ елга кадәр
мәжбүри таләпләрнең үтәлешенә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру
кысаларында.
Карата:

_____,
(тикшерү объектының (предметының) атамасы күрсәтелә)
урнашкан:

_____,
(адрес һәм (яки) кадастр (реестр) номеры (булган очракта))
кемнеке: _____

_____
(объектның кемнеке булуы һәм объектның хокук иясенә караган хокукы турында
белешмәләр (булган очракта))

«РАСЛЫЙМ»

_____
(вазыйфа) (имза) (Ф.И.А.и.)

Автомобиль транспортында һәм

**Юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар һәм гражданнар белән үзара
хезмәттәшлексез контроль чаралар үткөрү турында акт
формасы**

_____
(муниципаль контроль органының исеме һәм адресы)

Юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар һәм гражданнар белән үзара
хезмәттәшлексез контроль чаралар үткөрү турында
АКТ

_____
(төзү урыны)

20__ елның «__» _____
(төзү датасы)

_____
(төзү вакыты)

Карата: _____,
(тикшерү объектының (предметының) атамасы күрсәтелә)
урнашкан: _____

_____,
(адрес һәм (яки) кадастр (реестр) номеры (булган очракта))
иясе: _____

_____
(объектның кемнеке булуы һәм объектның хокук иясенә караган хокукы турында
белешмәләр (булган очракта))
контроль чаралары үткәрелде _____
(контроль чарасы исеме контрольдә тотылган затлар белән үзара бәйләнешсез)

нигезендә: _____
(контрольдә тотылучы затлар белән үзара хезмәттәшлек итмичә контроль
чараларын үткөрү нигезләрен күрсәтергә)

Үткөрү нәтижәләре буенча билгеләнде: _____
(визуаль күренеш тасвирламасы)

_____
_____
_____
_____
_____
_____

Чаралар үткөрелде: _____
(табигый, ясалма яктыртуда, көндөзгө, кичке вакытта)

Түбөндөгө теркөү чаралары кулланылды: _____

_____

_____

(фото-, видеотеркөү чараларының атамасы, инвентарь номеры булса)

Актка _____ кушымта _____ итеп _____ бирелә:

_____ (фотоматериаллар, документлар, аңлатмалар) _____ битләрдә.

Чаралар шаһитлар катнашында үткөрелде:

1.

_____ (фамилиясе, исеме, атасының исеме)

2.

_____ (фамилиясе, исеме, атасының исеме)

Акт төзелде: _____
(контроль органының вазифаи затының Ф.И.О., вазифасы)

20 _____ елның « _____ » _____
(дата) (имза)

Шаһитлар:

1.

_____ (фамилиясе, исеме, атасының исеме)

20 _____ елның « _____ » _____
(дата) (имза)

2.

_____ (фамилиясе, исеме, атасының исеме)

20 _____ елның « _____ » _____
(дата)

Автомобиль транспортында һәм
юл хужалыгында муниципаль контроль
турында нигезләмә
3 нче кушымта

**Автомобиль транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контрольне
гамәлгә ашыру кысаларында контроль объектларын хәвеф-хәтәр
категорияләренә кертү критерийлары**

Куркыныч категорияләре

Зур куркынычлылык

1 Юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар, юридик затның яисә индивидуаль эшкуарның эшчәнлеген хәвеф-хәтәр категориясенә кертү турында карар кабул ителгән көнгә соңгы өч ел эчендә законлы көченә керткән карар булганда, юридик затка, аның вазыйфаи затларына яисә индивидуаль эшкуарга мәжбүри таләпләрне бозуга бәйле административ хокук бозулар кылган өчен административ жәза билгеләү турында, автомобиль транспортында һәм юл хужалыгында эшчәнлекне гамәлгә ашырганда контрольдә тотылучы затлар тарафыннан башкарылырга тиешле.

Урта куркынычлылык

2 Юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар юридик затның яисә шәхси эшкуарның эшчәнлеген үтәмәү факты буенча бирелгән күрсәтмә белән билгеләнгән срокта үтәлмәгән Күрсәтмә кабул итү датасына соңгы өч ел эчендә булган очракта автомобиль транспортында һәм юл хужалыгында эшчәнлекне гамәлгә ашырганда контрольдә тотылучы затлар тарафыннан үтәлергә тиешле мәжбүри таләпләрне.

Уртача куркынычлылык

3 Юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар юридик зат яисә индивидуаль эшкуар эшчәнлеген кабул итү датасына соңгы биш ел дәвамында контрольдә тотылучы затлар тарафыннан үтәлергә тиешле мәжбүри таләпләрне үтәмәгән өчен ачыкланган хокук бозулар факты буенча планлы яисә планнан тыш тикшерү уздыру йомгаклары буенча бирелгән күрсәтмә хәвеф-хәтәр категориясенә кертү турында карар кабул итү датасына булганда автомобиль транспортында һәм юл хужалыгында.

Түбән куркынычлылык

4 Юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр һәм физик затлар юридик затлар һәм шәхси эшмәкәрләр эшчәнлеген хәвеф-хәтәр категорияләренә кертүнең әлегә критерийларының 1, 2 һәм 3 пунктларында күрсәтелгән хәлләр булмаганда.

**МУНИЦИПАЛЬ КОНТРОЛЬНЕҢ ТӨП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ
ҺӘМ АЛАРНЫҢ МАКСАТЧАН КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ, ИНДИКАТИВ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ**

Төп күрсәткечләр	Максатчан төшенчәләр
Мәҗбүри таләпләрне ачыкланган бозулар арасыннан юк ителгән хокук бозулар проценты	70%
Муниципаль контроль органы һәм (яки) аның вазыйфаи затының контроль чаралар үткәргәндә гамәлләренә (гамәл кылмавына) нигезләнгән шикаятьләр проценты	1%
Контроль (күзәтчелек) чараларының юкка чыгарылган нәтиҗәләре проценты	1%
Нәтиҗәләре буенча административ чаралар күрелмәгән контроль чаралар проценты	5%
Муниципаль контроль органы материаллары буенча административ җәза билгеләү турында чыгарылган суд карарлары проценты	95%
Муниципаль контроль органы тарафыннан чыгарылган карарларның гомуми саныннан административ хокук бозулар турындагы эшләр буенча суд тәртибендә юкка чыгарылган карарларның проценты	0%

1.	Үткөрелгән чаралар параметрларын характерлаучы индикатив күрсәткечләр				
1.1.	Контроль (күзәтү) чараларының үтәлеше	$Ввн = (Рф / Рп) \times 100$	Ввн - планнан тыш тикшерү нәтижеләре үтәлеше Рф - планнан тыш үткөрелгән тикшерүләр саны (бер.) Рп - планнан тыш тикшерүләр үткәргә күрсәтмәләр саны (бер.)	100%	Контроль органга килгән хатлар һәм шикаятьләр
1.2.	Нәтижеләренә шикаятьләр бирелгән контроль (күзәтү) чаралары өлеше	$Ж \times 100 / Пф$	Ж - шикаятьләр саны (бер). Пф - үткөрелгән тикшерүләр саны	1%	
1.3.	Нәтижеләре дәрәс түгел дип табылган контроль (күзәтү) чаралары өлеше	$Пн \times 100 / Пф$	Пн - дәрәс түгел дип табылган тикшерүләр саны (бер.) Пф - үткөрелгән тикшерүләр саны (бер.)	0%	
1.4.	Милекче булмау һ.б. сәбәпләр аркасында үткөрелмәгән контроль (күзәтү) чаралары өлеше.	$По \times 100 / Пф$	По - Тикшерелә торган зат булмау сәбәпле уздырылмаган тикшерүләр (бер.) Пф - үткөрелгән тикшерүләр саны (бер.)	30%	
1.5.	Прокуратурага планнан тыш контроль (күзәтү) чараларын үткөрү турында килешү өчен җибәрелгән гаризаларның,	$Кзо \times 100 / Кпз$	Кзо - килештерүдән баш тарткан гаризалар саны (бер.) Кпз - килештерүгә бирелгән гаризалар саны	10%	

	килешүдән баш тартылган өлеше				
1.6.	Вәкаләтле карар кабул итү органнарына материаллар жибәрелгән контроль (күзәтү) чараларының өлеше	Кнм x 100 / Квн	Кнм - вәкаләтле органнарға жибәрелгән материаллар саны (бер.) Квн - ачыкланган бозулар саны (бер.)	100%	
1.7.	Үткәрелгән профилактик чаралар саны			данә	
2. Жәлеп ителгән хезмәт ресурслары күләмен характерлаучы индикатив күрсәткечләр					
2.1.	Штат берәмлекләре саны			кеше	
2.2.	Муниципаль контроль органы хезмәткәрләре нә контроль чараларны йөкләү	Км / Кр = Нк	Км - контроль чаралар саны (бер.) Кр - муниципаль контроль органы хезмәткәрләре саны (бер.) Нк - 1 хезмәткәргә йөкләнеш (бер.)		

Автомобиль транспортында һәм
юл хужалыгында муниципаль контроль
турында нигезләмә
5 нче кушымта

**Автомобиль транспортында һәм юл хужалыгында муниципаль контрольне
гамәлгә ашырганда кулланыла торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы
индикаторлары исемлеге**

1. Муниципаль контроль объектындагы автомобиль транспортында, шәһәр жир өсте электр транспортында һәм юл хужалыгында торак пункт чикләрендә һәм (яки) бер үк жирле әһәмияттәге юлда утыз көн эчендә ике һәм аннан да күбрәк юл-транспорт һәлакәте булуы.
2. Татарстан Республикасы буенча Эчке эшләр министрлыгы тарафыннан ведомствоара электрон хезмәттәшлек системасы аша бирелгән мәгълүматлар нигезендә, контрольдә тотылучы зат йөртүчеләре тарафыннан бер календарь ел эчендә даими пассажирлар йөртү маршрутында автомобиль транспорты, шәһәр, жир өсте, электр транспорты белән юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозу очраклары алдагы ел белән чагыштырганда биш процентка һәм аннан да күбрәк артуы.
3. Татарстан Республикасы буенча Эчке эшләр министрлыгы тарафыннан ведомствоара электрон хезмәттәшлек системасы аша бирелгән мәгълүматлар нигезендә, бер календарь ел эчендә юл инфраструктурасы объектында юл-транспорт һәлакәтләре санының алдагы календарь ел белән чагыштырганда ике һәм аннан да күбрәк тапкыр артуы.
4. Үткән елның шул ук чоры белән чагыштырганда, контрольдә тотылучы затның карамагында яки файдалануында булган юл участогында календарь аенда юл-транспорт һәлакәтләре (ким дигәндә өч бозу) санының биш процентка артуы.
5. Хисап елы дәвамында юлның бер участогында яки юллар һәм урамнар киселешендә кешеләр зыян күргән яки яраланган юл шартлары белән бәйле рәвештә бер төр юл-транспорт һәлакәтенең барлыкка килүенә өч һәм аннан да күбрәк фактын ачыклау.